

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Yıl: 2013

Cilt: 23/Güz

ISSN: 0085-7432

TÜRKİYAT MECMUASI

KURUCU
ORD. PROF. M. FUAD KÖPRÜLÜ

MÜDÜR
PROF. DR. A. AZMİ BİLGİN

İSTANBUL

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ**

Yıl: 2013

Cilt: 23/Güz

ISSN: 0085-7432

TÜRKİYAT MECMUASI

KURUCU

ORD. PROF. M. FUAD KÖPRÜLÜ

MÜDÜR

PROF. DR. A. AZMİ BİLGİN

İSTANBUL

Türkiyat Mecmuası

Cilt: 23/Güz, 2013, ISSN: 0085-7432

Sahibi/Owner

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü adına Müdür
Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN

Editörler/Editors

Doç. Dr. Abid Nazar MAHDUM
Doç. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ
Yrd. Doç. Dr. Ayna Askeroğlu ARSLAN

Yazı İşleri Müdürü/Editor in Chief

Yrd. Doç. Dr. Sinan ÇİTÇİ

E-Dergi Yöneticisi/E-Journal Director

Arş. Gör. Dr. Kadriye Figen VARDAR

Dergi Sekreteryası/Journal Secretariat

Öğr. Gör. Dr. Fatma Meliha ŞEN
Arş. Gör. Selim AHMETOĞLU
Arş. Gör. Mehmet Fatih KESMECİ

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN
Prof. Dr. Mualla Uydu YÜCEL
Doç. Dr. Abid Nazar MAHDUM
Doç. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ
Yrd. Doç. Dr. Cemal AKSU
Yrd. Doç. Dr. Ayna Askeroğlu ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Ramazan BALCI
Yrd. Doç. Dr. Sinan ÇİTÇİ
Yrd. Doç. Dr. Ömer KUL

**YILDA İKİ KERE ÇIKAR
ULUSLARARASI HAKEMLİ AKADEMİK DERGİDİR**

Semi-annually / International Refereed Academic Journal

**Türkiyat Mecmuası, ASOS Index, MLA International Bibliography ve
EBSCO (Academic Search Complite) tarafından taranıp
indekslenmektedir**

Türkiyat Mecmuası is being indexed by ASOS Index, MLA International
Bibliography and EBSCO (Academic Search Complite)

**Dergimizdeki yazılar, kaynak gösterilerek alıntılanabilir.
Yazıların tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.**

Quotations are allowed by indicating the source. All responsibilities of the
articles belong to the writers

Baskı/Print

Step Ajans Reklamcılık Matbaacılık Tanıtım ve Organizasyon Ltd.Şti.
Göztepe Mh. Bosna Cd. No:11 34200 Bağcılar/İSTANBUL
Telefon: 0212 446 88 46
E-posta: stepajans@gmail.com
Matbaa Sertifika No: 12266

Yazışma Adresi/Correspondence Address

İ.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Horhor Cad. Kavalalı Sk. 5/4, 34080
Fatih/İstanbul
Telefon: +90-212-440 00 00-26654
E-posta: turkiyatmecmuasi@istanbul.edu.tr

YURT DIŞI TEMSİLCİLERİ / REPRESENTATIVES ABROAD

ABD/USA

Prof. Dr. M.Őükrü HANİOĐLU

Princeton University, Department of Near Eastern Studies, 110 Jones Hall, Princeton,
New Jersey 08544, USA

AVUSTURYA/AUSTRIA

Doç. Dr. Edith Gülçin AMBROS

Vienna University, Department of Near Eastern Studies Faculty of Philological and
Cultural Studies 1090 Wien, Spitalgasse 2, Hof 4 (Campus)/Austria

HOLLANDA/The NETHERLANDS

Prof. Dr. Uwe BLAESING

Leiden University – LUCL, P.O. Box 9515, NL-2300 Leiden / The Netherlands

MISIR/EGYPT

Prof. Dr. Shawky HASSAN,

Kahire Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı
Őubesi. P.K. ORMAN 44 Giza/Mısır

NAHCİVAN

Elxan YURDOĐLU

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Nahçıvan Bölümü, İnce Sanatlar, Dil ve
Edebiyat Enstitüsü, Folklorőinaslık Őubesi, Nahcivan-76,

Nahcivan Özerk Cumhuriyeti

POLONYA/POLAND

Doç. Dr. Öztürk EMİROĐLU

Uniwersytet Warszawski Wydział Orientalistyczny Zakład Turkologii i Ludow Azji
Środkowej Ul. Krakowskie Przedmieście 26/2800-927, Warszawa/Polska

Değerli Okuyucular,

Bu sayının ilk makalesi Abdülislam Arvas'ın "*Songköl'de Bir 'Curt': Meder İsmailov'un Ailesi ve Yaşam Tarzları*" adlı çalışmasında önce etnografya, etnoloji, antropoloji kavramları üzerinde durulmakta, daha sonra Kırgızistan'da bulunan Songköl'de yaşayan bir ailenin günlük hayatı incelenmektedir. Yazarın bizzat Songköl'e giderek yerinde derlediği verilerden elde ettiği bilgileri, bir kısım kaynaklarla da karşılaştırdığı anlaşılmaktadır.

Ali Cançelik, "*Divan Şiiri-Osmanlı Klasik Musikisi İlişkisi ve 18. Yüzyıl Divan Şiirinden Örnekler*" adlı yazısında, önce İslamiyette müziğin yeriyile ilgili bilgi vermiş, daha sonra müzik-edebiyat ilişkisini irdelemiştir. Ayrıca 18. yüzyılda divan şiirinde kullanılan musiki terimleri için örnekler verilmiştir. Divan şairlerinin musiki ile ilgilerinin örneklendirildiği bu makalede musiki terimlerinin şairler tarafından ne derece ustalıkla kullanıldığı ortaya konulmaktadır.

"*Atebetü'l-Hakâyık'ta Geçen Deyimler, Atasözleri ve Özdeyişler*" adlı makalesinde Ekrem Demir deyim, atasözü ve özdeyişin ne anlama geldiğini belirtmiş, *Atebetü'l-Hakâyık* ve yazarı Edib Ahmet b. Mahmud Yüknekî hakkında kısa bilgi verdikten sonra adı geçen eserden tespit ettiği deyimleri, atasözlerini ve özdeyişleri ayrı listeler hâlinde sıralamıştır. Alfabetik olarak dizilen bu sözler günümüz diline de aktarılarak kısaca açıklanmıştır.

Mustafa Kılıçarslan, "*Karamanlıcada Ünlü Varlığı Üzerine Bazı Görüşler ve ó ve ú Ünlüleri*" adlı makalesinde Karamanlı ve Karamanlıca kavramlarını açıkladıktan sonra Karamanlıca metinlerin imlâsındaki sorunları ele alıp tartışmıştır. 1826 tarihinde yayımlanmış bir İncil Tercümesi metninde bulunan ó ve ú seslerinin yazımı hem Grek hem de Lâtin harfleriyle gösterilmiş, böylece Karamanlıca metinlerin ses özellikleri hakkında daha önce dikkatlerden kaçmış bazı hususlar gün yüzüne çıkarılmıştır.

"*Terör Üzerinden Global Savaş ve Sözde Uygur Terör Tehdidi (1990-2011)*" adlı yazısında Ömer Kul, Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içinde UÖB (Uygur Özerk Bölgesi)/Doğu Türkistan'da yaşayan Uygur Türkleri'nin, dünya basınında özellikle 11 Eylül 2001'den sonra oluşan yeni dünya düzeninde "terör örgütleri" olarak adlandırılan yapılanmalarını incelemektedir. Yayın organlarında, DTİÖ (Doğu Türkistan İslam Örgütü) ve TİP isimli yapılanmaların faaliyetlerinin yansıtılma şeklinin gerçeklerle ne kadar örtüşüp örtüşmediği Guantanamo Kampı'nda tutsak edilen Uygur

Türkleri ile yapılmış görüşmelerden de faydalanılarak gözler önüne serilmektedir.

Hanife Özer “*Ciğerdelen Romanında Metinlerarası İlişkiler*” adlı yazısında, Safiye Erol’un *Ciğerdelen* adlı romanını, daha önceki bazı edebî/kaynak eserlerle metinler arası ilişkiler bakımından karşılaştırmıştır. Makalede tespit edilen göndermeler edebî, dinî, felsefi, mitolojik, kültürel ve müzikal olmak üzere çeşitli açıdan incelenmiştir.

Cihan Piyadeoğlu’nun “*Selçuklu Hanedanının Önemli Bir Mensubu: İbrahim Yınal*” adlı yazısı, Büyük Selçuklu Devleti’nin topraklarını genişletmesi ve bu topraklarda iktidar mücadelesi vermesinde etkili olan İbrahim Yınal hakkındadır. Makale, Selçuklu hanedanına mensup olan İbrahim Yınal’ın biyografisi, özellikle onun anne bir kardeşi olan Çağrı Bey’le mücadelesi ile bağlantılı olarak Büyük Selçuklu Devleti’nin yönetim biçimi, bölgedeki dinî ve etnik yapılar hakkında önemli ipuçları vermektedir.

“*Nidâî ve Kırım Tarihi Hakkında Yeni Bir Eseri: Nusret-i Gazâ-yı Sâhib Gerây Hân, Hikâyet-i Boğdan*” adlı makalesinde Fatma Meliha Şen, 16. yüzyıl Osmanlı müelliflerinden Hekim Nidâî’nin biyografisi ve eserleri hakkında birbirinden habersiz yazılmış inceleme ve tanıtımları bir araya getirmekte ve onun daha önce bilinmeyen Kırım Hanlığı Tarihi hakkındaki yeni bir eserini ayrıntılı olarak tanıtmaktadır.

Hatice Tören “*Tiyatro Metinlerinde Yer Alan Metin Dışı Sözler: Keşanlı Ali Destanı Örneği*” adlı makalesinde, tiyatro metinlerinde bulunan ve okuyucunun sahneyi gözünde canlandırması amacıyla yazılmış *ara söz* ya da *metin dışı söz* olarak adlandırılan kelimeler, kelime grupları, cümle tipleri ve fiil kipleri üzerinde durmaktadır. Ayrıca bu makale bize tiyatro metinlerinde, ne tür cümlelerin ve hangi yapıdaki kelime gruplarının daha sıklıkla yer aldığı konusunda bir fikir vermektedir.

Fatih Ünal’ın “*Ruslar Tarafından 1833’te Beykoz/Selvi Burnu’nda Dikilen Kaya Anıtı “Moskof Taşı”*” adlı makalesi, günümüze ulaşmamış bir anıt üzerinedir. Makalede, 1833 yılında Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa’nın isyanı sebebiyle İstanbul’a davet edilen Rus birliklerinin Beykoz’a gelerek karargâh kurmaları ve ayrılırken bu ittifakın anısı için Selvi Burnu’nda diktikleri anıt tarihî olaylar ışığında ele alınmış, kitabesi de tanıtılmıştır.

Son olarak, Kadriye Yılmaz Orak ve Mahmut Berköz’ün birlikte kaleme aldıkları “*Kelile ve Dimne Tercümeleleri ve Kitlelerin Eğitimindeki Rolü*” adlı yazıda ise dünya edebiyatının önemli eserlerinden *Kelile ve Dimne*’nin Hindistan’dan başlayan ve Avrupa edebiyatlarında devam eden

yolculuğu üzerinde durulmaktadır. Eserin tarih içinde anlatıldığı, yazıldığı, okunduğu coğrafya; mütercim ve müellifleri; tercümelere ve baskıları listeler hâlinde sunulmakta, hikâyelerin eğitim bakımından önemi üzerinde kısaca bilgi verilmektedir.

Bu sayısının hazırlanmasında editörlerden yayın kuruluna kadar Enstitümüzde çalışan birçok arkadaşımızın katkısı olmuştur. Özellikle daha önceki sayıda olduğu gibi bu sayının hazırlanmasında Arş. Gör. Selim Ahmetoğlu ile Arş. Gör. Mehmet Fatih Kesmecı'nin emekleri büyüktür. Ayrıca Dr. Fatma Meliha Şen de redaksiyon ve imla aşamasında bize yardımcı olmuştur. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN

İÇİNDEKİLER

MAKALELER.....1-230

Abduselam ARVAS

Songköl’de Bir “Curt”: Meder İsmailov’un Ailesi ve Yaşam Tarzları

The “Curt” in the Songköl: Family of Meder Ismailov and Their Lifestyles
.....1-18

Ali CANÇELİK

Divan Şiiri-Osmanlı Klâsik Musikisi İlişkisi ve 18. Yüzyıl Divan Şiirinden Örnekler

Relationship Between the Divan Poetry & Ottoman Classical Music and Samples from 18th Century Divan Poetry.....19-36

Ekrem DEMİR

Atebetü’l-Hakâyık’ta Geçen Deyimler, Atasözleri ve Özdeyişler

Idioms, Proverbs and Aphorisms in the Atebetü’l-Hakâyık.....37-52

Mustafa KILIÇARSLAN

Karamanlıcada Ünlü Varlığı Üzerine Bazı Görüşler ve ó ve ú Ünlüleri

Some Opinions on the Existence of Vowels in Karamanlı Turkish: Vowels of ó and ú.....53-64

Ömer KUL

Terör Üzerinden Global Savaş ve Sözde Uygur Terör Tehdidi (1990-2011)

The Global War on Terror and the Narrative of the Uyghur Terrorist Threat.....65-98

Hanife ÖZER

Ciğerdelen Romanında Metinlerarası İlişkiler

Intertextual Relations in Ciğerdelen Novel.....99-116

Cihan PİYADEOĞLU

Selçuklu Hanedanının Önemli Bir Mensubu: İbrahim Yınal

An Important Member of the Seljukid Dynasty: İbrahim Yınal.....117-143

Fatma Meliha ŞEN

Nidâî ve Kırım Tarihi Hakkında Yeni Bir Eseri: Nusret-i Gazâ-yı Sâhib
Gerây Hân, Hikâyet-i Boğdan

Nidâî and His New Book on the History of Crimea: Nusrat-i Gazâ-yı Sâhib
Gerây Khan, Hikâyet-i Boğdan.....145-169

Hatice TÖREN

Tiyatro Metinlerinde Yer Alan Metin Dışı Sözler: Keşanlı Ali Destanı
Örneği

Non-Textual Speeches in Theatre Scripts: Keşanlı Ali Destanı.....171-186

Fatih ÜNAL

Ruslar Tarafından 1833'te Beykoz/Selvi Burnu'nda Dikilen Kaya Anıtı
"Moskof Taşı"

Stone Monument "Moscow Stone" Erected by Russians in Beykoz/Selvi
Burnu at 1833.....187-206

Kadriye Yılmaz ORAK- Mahmut BERKÖZ

Kelile ve Dimne Tercümeleleri ve Kitlelerin Eğitimindeki Rolü

Translations of Kalila and Dimna and the Role of Education of
Masses.....207-232

KİTABİYAT.....233-240

Numan AYVERDİ

Prof. Dr. Aykut Kazancıgil, Prof. Dr. Hüsrev Hatemi ve Dr. Ayhan Vergili,
Bilim Tarihi ve Kültür Yazıları, İşaret Yayınları, İstanbul 2013, 738 s.
ISBN: 9789753502627.....233-234

Mustafa SELÇUK

Selim Ahmetoğlu, *İttihatçı Aktüaliteden Kitlesel Popülariteye: Şehbal Mecmuası (1909-1914)*, Libra Yay., İstanbul 2010, 447 sf., ISBN: 9786054326112.....235-236

M. Fatih YALÇIN

Suat Kaymak, *Türkiye Selçukluları ve Erken Beylikler Epigrafisine Giriş (1065-1350): Bir Bibliyografya Denemesi*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2013, 374 s.....237-239

HABERLER.....241-252

İbrahim ÇEŞMELİ

Özbekistan-Türkiye Uluslararası Arkeolojik Çalışmalar Projesi:
Özbekistan'da Yerkurgan Merkez Tapınağı 2013 Yılı Arkeolojik Kazı
Çalışması.....241-248

Enfel DOĞAN

VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi'nin Ardından.....249-252

YAYIM İLKELERİ VE MAKALE YAZIM KURALLARI.....253-256

